

AHMET
TULGAR

TRAJİK
NÜANS

AHMET TULGAR
TRAJİK NÜANS

© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2016

2. basım: Ocak 2017, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Editör: Faruk Duman

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ, Burçak Başpınar

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-07-3296-6

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750732966

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

AHMET TULGAR
TRAJİK NÜANS

ÖYKÜ

♥can

Ahmet Tulgar'ın Can Yayınları'ndeki diğer kitabı:

Duyusal Anatomi, 2015

AHMET TULGAR, 1959'da İstanbul'da doğdu. Sankt Georg Avusturya Lisesi'ni bitirdikten sonra Viyana Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi, Boğaziçi Üniversitesi'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı okudu. 1984-1987 yılları arasında siyasi mahkûm olarak cezaevindeydi. 29 yıl boyunca çok sayıda gazete ve dergide çalıştı, halen çalışıyor. Çok sayıda siyasi televizyon programı yaptı, halen yapıyor. Makale ve denemelerini *Şehrin Surlarındalar* (1992), *Tam Yakalandığımız Yerden* (2004), *Ne Olmuş Yani? Korsan Yazılar* (2005), *Ben Onlardan Biriyim* (2007), *Diller Çehreler Barış* (2010), *Henüz Zaman Var* (2013), söyleşilerini *Mahallede Herkes Kahramandır* (2004) adlı kitaplarda topladı. İlk öykü kitabı *Evsiz Ülke Hikâyeleri* 1989'da, ikinci öykü kitabı *Birbirimize* 2009'da, üçüncü öykü kitabı *Duygusal Anatomi* 2015'te yayımlandı. İlk romanı *Volkan'ın Romanı* 2006'da, ikinci romanı *Çocuklar ve Canavarları* 2012'de yayımlandı. Makaleleri Almanca, İngilizce, Fransızca olarak çeşitli yayın ve derlemelerde yer aldı. *Volkan'ın Romanı*, 2013'te Makedonya'da *Romani i Vollkanit* adıyla Arnavutça olarak yayımlandı.

İçindekiler

Müdür.....	11
Vesna ve Rezar	19
Oyundan Sonra	29
Kütük Pasta	39
Piyango	43
Kopuk Gerdanlık.....	49
Taşınan Aile.....	55
Anne Gel	63
Kıymık Çocuk.....	69
Voleybol.....	77
Müntehirin Arşivi.....	83
Masumiyet Engeli	91
Topuğunda Yırtık Çorap.....	97
Un, Ekmek	103
Çakmak.....	109
Oto Sanayi	113
Bohemya Avize	125
Tablo.....	129
Çocuk Sohbetleri	133

MÜDÜR

O da öyleydi işte.

Bazı insanların; gözkapaklarının biçiminden mi artık, kaşlarının gözlerine olan mesafesinden mi, ya da tabii gözlerinin kaşlarına mesafesinden, gözlerinin içindeki hiçbir iklimsel, atmosferik ya da optik etkinin yok edemediği, kaynağı meçhul bir buğudan mı, ya da bu üç etkenin ayrıştırılamaz aranjanından mı, hep bir uyku mahmurluğu olur yüzlerinde.

Öyküleri mahmur bakışlarının kuytusundadır bu insanların. Davet ederler, kışkırtırlar.

Ya da benim için bu böyledir.

Öyle az insan uyandı ki yanımda şu hayatta. Uyku mahmurluğunun masumiyetiyle. Dünyaya ve savaşa hazırlıksız, günübirlik acemiliğiyle.

Gün içinde mahmur bakışlarıyla ortalıkta dolanan insanlara kayıtsız kalamam bu sebepten.

Serhat tam onlardandı işte. Güzel yüzündeki o mahmur masumiyete takılıverdim görür görmez, market reyollarından ikisinin arasında. Tığ gibiydi jilet gibi pantolonu ve gömleğinin içinde. Bedeninin bütün kesici aletleri yüzündeki uykulu ifadede köreliyordu. Yanaşıp kulağına tahrik edici şeyler söylemek istiyordu insan. Marketin ortasında, akşamüzeri, sabah düşleri kurduruyordu insana.

Ya da benim için böyle.

Rafın önünde oyalanıp süzdüm durdum. Beden orantıları daha uzun bir boy vaat ediyordu bakana, ama o tevazu gösterir gibi orta boyun biraz üstünde kalmıştı. Bu kadarı yetmiş gibi. Bir yandan da karnının düzlüğünden yararlanmış, pantolonunu belinin epey üzerine çekmişti. Nesnelerin yan yana gelerek oluşturduğu yanılmalardan faydalanmayı yaptığı işte öğrenmiş olabileceği geldi aklıma. Gülümsedim bu fikrime. Adının ve marketteki görevinin yazılı olduğu firma tanıtım kartını beline tutturmuştu. Serhat M. şube müdürü. Bu küçük nesneyi yerleştirdiği yer de, pantolonunun fazladan çekilmiş beline, yani hiyerarşik bir göstergeydi. Kasiyerler boyunlarına takıyor, tezgâhtarlar yakalarına.

Bir süre köşe kapmaca oynadık market reyonlarında, raflar arasında.

O işini yapıyordu, ben alışveriş yapıyor gibi yapıyor ama onu seyrediyordum.

O raflardaki ürünlere bakıp tezgâhtarlara talimatlar verirken kısık sesle, ben başımı eğmiş alttan onun mahmur çehresine bakıyordum.

Bir önceki gün de uğramıştım markete. Rastlamıştım. Bu şubeye yeni atanmış olmalıydı. Belki de ilk günü.

Aniden gözüm ısırıldı. Yüzündeki sisin ya da dumanın arasında, kalabalığın içinde bir yüz belirdi. Hemen kayboldu ama.

Ben bu adamı bir yerden tanıyor gibiydim.

Biraz hatırlamaya çalıştım, olmadı, daha alıcı gözle baktım, öyle baktıkça daha güzel göründü gözüme, daha güzel göründükçe daha tanıdık, sonra yine daha yabancı. Güzelliği o kadar aktüeldi ki, bir yerlerden, belli bir yerden, bambaşka bir yerden tanıyor olma olasılığımı emiyor, güncel bir arzunun kesinliğini koyuyordu yerine.

Bir kez daha bakıp yüzüne, endamına, kasaya giderken karşılaştığımızda, hayıflanarak, hatta öfkelenerek umursamazlığına, sıraya girdim.

Mahmurluğunun arkasında ne gizliyorsa, onu meşgul eden ne varsa artık o kuytuda, müşterileri iptal etmiş gibiydi hayatında. Kimsenin yüzüne bakmıyor, sadece raflardaki ürünleri ve market çalışanlarını görüyordu sanki. Bazen bir müşterinin yumruk mesafesinde oluyor, haliyle, ama o kadar habersiz, sadece işiyle meşgul. Sadece bir işlev. Sadece bakışları, yüzü değil, dar ve fazladan belinin epey üstüne çekili ve artık kısa paça pantolonun ve yine bedenine yapışmış, sadece iki sivri ucun belli belirsiz zorladığı beyaz gömleğinin içindeki teni bu markette uykudaydı ve insana onunla dışarıda olmanın nasıl olduğunu merak ettiriyordu.

Ya da benim için böyle.

Eve yürürken poşetleri bir ara yere bıraktığımda, “Serhat,” demişim. Duyunca şaşırdım söylerken. “Yuh artık,” dedim kendime.

Evde aldıklarımı buzdolabına, mutfak dolaplarına yerleştirirken özellikle de soğuk madensuyunu kafama dikerken habire onu hatırladım. Mağaza müdürünü. Serhat’ı.

Ne çok lüzumsuz şey almıştım.

Kasa fişine bakarken kızdım tabii kendime.

Buruşturup çöpe attım.

Ruhumdaki bu taze arzudan bana sonunda epey tüketim tarihi geçmiş yiyecek kalacak, sonra bir gün çöpü boylayacak.

Neyse ki bir kitaba daldım.

Sonra tam uykuya dalacakken, birden, sis kalktı. Duman seyrelti. Polisler gaz atmaya başlamış, copları çekmiş üzerimize doğru atak yapmışlardı. Bir onun yüzünü gördüm dağılan kalabalığın arasında sağıma soluma bak-

tıgımda. Mahmur bakışları üzerimde, bakışlarındaki kuytu bütün derinliğiyle apaydınlık, “Yan sokağa kaçın!” diye bağırdı. Ve aynı anda müthiş çevik bir hareketle en yakınımızdaki polisin kolundan kavradığı genç kadını çekip kendine aldı ve geriye doğru koşmaya başladı. Serhat. Birkaç saat önce markette peşinde dolaştığım Serhat bu haliyle daha dün gibiydi. Sonra baktım, emin olmak için, dün gibi değil bugün gibi. Birkaç saat önceki karşılaşmamızdan birkaç ay önceydi hatırladığım ama şimdi bugünkü birkaç saat öncesinden daha sonraydı. Serhat (Müdür) Yoldaş. Kalkıp yatağıma geçtim.

Uzun süre uyuyamadım. Başıma ağrılar girdi. Nasıl bihaberdim hayatın bazı gerçeklerinden. Ben mesleğimi siyasi faaliyetlerimle birbirine pek yakıştırır, partinin toplantılarında, kongrelerinde boy gösterir, fazladan ilgi ve övgü toplarken kimi yoldaşlar geçinebilmek için ne işlerde çalışıyor, asıl onlar övgüyü hak ettikleri halde, belki de, elden geldiğince işlerinden bahsetmekten kaçınıyorlardı. Bir gün bile birine ne iş yaptığını sormamışımdır, şimdi düşünüyordum da. Kendi işimin siyasi kimliğime pek yakıştığını kabul ettiğim için herhalde, utanacaklarını mı düşünüyordum sorsam? Ne haddini bilmezlikti benimkisi de. “Niye utansınlar ki, alınteriyle, namusuyla evine eklemek götürüyor her biri,” diye geçirdim içimden.

İkna da olmadım ama.

Ertesi akşam markete gidecek, kendimi ona hatırlatmaya çalışacaktım. Değil mi ama, herhalde benim gibi tribünlerde ilgi toplayan bir partiliyi hatırlamaması, tanımaması olası olmamalı.

Yine dolaştım reyonların arasında, yine rafların arasında, her karşılaşmada daha ısrarlı baktım mahmur çehresine. “Bakmaya çalıştım,” diyelim. Bazen de kaçırıyordum bakışlarımı yüzünden, o tam kafasını bir raftan kaldıracakmış gibi olduğunda. Oysa hissediyordum da, ba-

kışının hiç oralı olmadığını, yüzümün üstünden aşır ar-
dımdeki raftaki bir kutu ya da pakete yöneldiğini. Bakı-
şının üstümden geçtiğini. İki kez göz göze geldik. Uyku-
lu uyku baktı yine öyle bir an bana. Kuytusundan, her
sabah çıkarken kapısını bir taşla örttüğü o ideolojik ma-
ğaradan bir ses mi ulaştı şimdi? Hayır, zihninin orası ka-
palı. Ben haddini bilmesi gereken bir gölgeyim durdu-
ğum yerde, bir müşteri-gölge.

Ya da tam tersi, çok iyi hatırlıyor, utanıyor ve tanıma
belirtisi göstermemeye çalışıyor, mahmur masumiyeti-
nin ardında market raflarının labirentinde kaçış yolları
arıyor. Ama ben yerimden kıpırdamadıkça, o da yerinden
kıpırdamıyor. Tutulmuş kalmışız bir sınırdaki. Aniden pro-
jektörler yanmış ve aydınlatmış ortalığı. Mahmur mah-
mur bakıyor Serhat (Müdür) Yoldaş.

Ben terk ettim önce, en son karşılaştığımız yeri. Yine
kasa işte, yine ev.

Bir de yine kendinden utanma seansları.

Yani benim için böyle.

Ertesi akşam marketin olduğu pasajı teğet geçtim.
Bir sonraki akşam da.

Çekindiğimi fark ettim ondan şimdi, artık. Markette-
ki umursamaz, önemsemez, biraz zorlasam aşağılama ola-
rak da algılayacağım ve öfkeleneyeceğim halinden tavrın-
dan, o sabah mahmurluğundan sıyrılırsa altından ne çık-
acağından değil ama parti üyesi oluşunun ona sağlayacağı
hareket alanından. O alana çekilip aniden içime otura-
cak birkaç ağır lafı geçerken, belli etmeden kimseye, sı-
ralayıvermesinden.

Gitmeye gitmeye unuttur gibi oluyordum Serhat'ı
gün içinde. Akşam marketin yakınından geçerken yine
hatırlıyor ve kapanmamış bir köprünün ucundan arzu ve
öfkenin zıt yönlerde aktığı bir suya düşüyordum. Bazen
arzu üstten, öfke alttan, bazen öfke üstten, arzu alttan.

Tam 11 gün olmuştu markete gitmeyeli. Serhat'ın marketine. Mahmut seslendi marketin bulunduğu pasajdaki bir pastanenin, sigara içenler için dışarı atılmış birkaç masasının birinden. Mahmut sebze reyonunda tezgâhtar markette. Serhat'ın peşine düşeli, daha önce her defasında yaptığım gibi ayaküstü de olsa fısıldaşmayı unuttuğum genç partili. Sadece sempatizan da olabilir tabii. Bana “Abi” diye hitap edişinden bunu çıkarmıştım. “Yoldaş” diyemeyişinden daha.

Molaya çıkmıştı Mahmut. Çaya, sigaraya. “Abi, yoktun ortalıkta,” dedi. Bir şey daha söyleyecekmiş gibi ısrarla bakıp yüzüme ama 10 dakikalık mola keyfini de bozmaya niyeti yokmuş gibi kıpırdamayınca yerinden –aslında kalkanıp yanıma gelmesinin dikkat çekeceğini düşünmüş olmalıydı– masasına yaklaştım. O zaman kalktı ayağa.

“Serhat Abi bizim mağazaya atandı, biliyor musun abi?” dedi gözleri parlayarak. “Hani son kongrede Parti Meclisi’ne seçilen Serhat Abi. Şimdi bizim müdür. Gerçi hiç çaktırmıyor. Çok sert, çok ciddi. Ama sanki beni kayırıyor biraz. Senden bahsettim ona. Bizim müşterimiz olduğunu söyledim.”

“Ne dedi?” dedim.

“Baktı boş boş, ‘hı’ dedi,” deyip güldü Mahmut.

Ben de güldüm.

“Görüşürüz,” deyip yürüdüm.

Ertesi akşam yine marketeydim. Başka bir şeydi artık, sadece konuşmasını istiyordum benimle, bir-iki laf etmesini. Ona hemen orada, “İlk gördüğümde seni tanıdım Yoldaş, o yüzden öyle ısrarla bakıyordum sana ama seni mesain sırasında rahatsız etmek istemiyor, ilk adım senden gelmesini bekliyordum,” diye bir açıklama yapacak, bırakacaktım istediği yere çeksin söylediklerimi. Ondaki sonraki reaksiyonlarını bekleyecektim. Mahmut’un reyonunda durmuş, sohbeti uzattıkça uzatıyor-

dum çocukla. Onun işine dönmek için sabırsızlandığını fark ediyorum ama Serhat'ın birazdan bize katılacağını umarak çekilmiyordum.

Sonradan Serhat'a fırsat bulsaydım yapacağım ama yapamadığım açıklamayı bir kez daha düşündüğümde anladım ki hiç de başka bir şey değildi.

Benim için böyleydi. Hâlâ.

Sonra başka bir şey oldu ama.

O gün ise, Mahmut'u hâlâ lafa tutarken ben, karşıdan geldi ve, "İşini yap işini," dedi Mahmut'a usulca. Sandım ki o kısacık anda, Mahmut tezgâhına döndüğünde Serhat orada kalıp elimi sıkacak, gülümseyecek. Sabahmış gibi. Uyanıyor gibi. Oysa benim dizlerimin bağı çözüldürken, o yürüdü gitti kendinden emin. Mahmut'un, "Tamam, müdürüm," deyişi asılı kaldı, sallandı birkaç kez kulağımın dibinde Serhat'ın rüzgârıyla.

Yaz da geldi.

Bir pazar öğleüzeri Serhat'ı karısı olduğunu hemen anladığım bir kadınla pasajın önündeki o masalardan birinde otururken gördüm. Dizlerinin dibinde sapsarı bir kız çocuğuyla.

Daha ben pasaj binasına yaklaşmadan ayağa kalktı ve elini kaldırarak selam verirken öteden, "Merhaba, nasılsın?" diye de seslendi. Yanlarına gittim. Elimi sıkarken, "Buyur bir çay iç," dedi. Karısı ile tanıştırdı. "Vaktin varsa otur," dedi. Mavi bir atlet vardı üzerinde. Kanvas bir şort giymişti. Çıplak ayaklarında sandaletler. Karısı çok güzeldi. Kızı çok güzeldi. Serhat çok güzel bir adamdı. Bir kez tepeden tırnağa baktım ona. Unutmamak için gördüklerimi. "Çay söylüyorum," dedi. O zaman oturdum. "Tatile çıkıyoruz da iki hafta, gitmeden yerime bakacak arkadaşla bir kez daha konuşmak için uğradım. Gelmişken bir de kolağan ettim hem de ortalığı. Ekmek yiyoruz buradan. Siyaset karın doyurmuyor, sen de biliyorsun," dedi.

Bütün siyaset konuşmamız da buydu işte. Bu cümle. Karısını da hatırladım. O gün polisten çekip aldığı kadın.

Çayımı, sigaramı bitirip kalkarken, “Görüşürüz,” dedi.

Geçen günlerde de kafamı meşgul etti Serhat.

Bir yere yerleştiremediğim bir serseri mayın, o güzel kadın ve tatlı kız çocuğunun yanında bile kalkıp gidecekmiş gibi, kalkıp gitmeliymiş gibi, market reyonlarının arasında yatışmayan arzum için bir kuytu, sosyolojiye galip gelen bir güzellik, bütün sivrilikleri körelten, beni haddimi aşmaya zorlayan mahmur masumiyeti.

Serhat’ın tahminime göre tatilden dönmesine bir ya da iki gün kala parti sokaklara çıktı, gece meydanları zapt ettik.

Parti yönetiminden iki yoldaşımız kaçırılmış, işken-ce edilerek katledilmiş halde otoban kenarında bulunmuştu. Bunu protesto ediyor, sorumluların yakalanıp cezalandırılmasını talep ediyorduk.

Gösterilerin beşinci gecesinde, oturma eyleminde, birkaç sıra önümde gördüm onu. Göz göze geldik. Marş söylüyorduk. Marşın o dizesini birbirimize bakarak daha yüksek sesle söyledik o zaman. Haykırdık.

Serhat’ın yeri burasıydı işte.

Onu oraya sağlam bir şekilde yerleştirdim.

İçimde bir huzur buldum o zaman ve sevindim buna.

Yakıştığı yerdeydi şimdi Serhat.

Benim işim de buydu. Güzelliği keşfedip yakıştığı yere yerleştirmek.

Benim için böyle.

Her kentin kalabalığı içinde böyle insanlar vardır. Kent kaderi olmuş. Terk edemeyeceğini bildiği halde, o kentte, içinde hep bir terk etme arzusu ile dolaşan. Bu kentin içinde o kadar çok acı çekmiş ki, bu yüzden de mutluluğun yine en yakın burada olduğuna inanıyor. Acı da, terk etme arzusu da belli bir seviyeye ulaşmış. O kenti dur duraksız algılıyor artık.

Ahmet Tulgar, yeni öykülerini bir araya topladığı *Trajik Nüans*'la okurunun karşısına çıkıyor. Tulgar'ın kalemini artık tanıyorsunuz: Sıradan bir günü, bir çay sohbetini, bir yolculuğu, bir market alışverişini anlatarak başladığı öykülerinin içine derin sarsıntılar saklıyor hep; hepimizi, her kesimden insanı rahatsız etmeye yönelik doğal bir huzursuzluğu var. Bu kitaptaki öyküler de öyle: Günümüzün tüm bireysel, toplumsal tartışmalarını derinden ve acı bir biçimde gözden geçireceksiniz.

